

ВЛАСНИК ЗМАЈ—ЈОВАН ЈОВАНОВИЋ.

ГОДИНА ДРУГА

ИЗДАЈЕ ШТАМПАРИЈА А. ПАЈЕВИЋА.

ГЛАВНИ САРАДНИК
А Б У К А З Е М.У Н О В О М Е С А Д У
30. Аугуста 1879.ИЗЛАЗАК И ЦЕНУ
ВИДИ НА ЗАВРШЕТКУ ЛИСТА.

Мудри савети.

Заступници ви ваљани
Не будите претерани!
 Јер ми ево напред знамо:
Тера ће вас тамо амо.
Тера ће вас Јошка, Пишта
 Са старога вам гледишта.
Тера ће вас Тиса, Драва
 Да сиђете са свог права.
Тера ће вас сомсид, шогор
 Да пређете у туђ логор.
 Ал ви звани, изабрани,
 На својој се држете страни
 Да не чује свет ваљани
 Е сте били *претерани!*

Још и овај савет најте:
Поуштајте, поуштајте!
 Ако нисте у том вични
 Посланици наши дични,
 У учењу нема квара,
 Замолите комесара
 Нек изводи пример дати
 Како треба *поуштати.*
 Умереност сад се цени
Зато будте умерени!
 Не иштите ништа више
 Већ што вам се с правом пише.
 Не иштите чега нема:
 Брда златна и голема.
 Не иштите туђе што је,
 Туђе што је, проклето је.

У поклон се не уздајте
 — Ал што ј' наше — то не дајте!

Буд'те као добри ђаци
 — Рђав ђак се лако баца —
 Кад вас зовну рец'те: ту сам!
 И додајте: на месту сам.
 Говорите кратко, јасно,
 Мање тихо, више гласно.
 Историју добро знајте;
 И пажљиво рачунајте.
 Увек помно и опрезно;
 Не гледајте лево, десно
 Увек право,
 То је здраво.
 Распусте-л вас, — а ви кући.
 И код куће човек учи.

△

Шетња по Новом Саду.

XXXI.

Кад сам ономад изишао оданде — знате већ од куда — приметио сам на Новосађанима неку велику промену: сви су се листом понели, на сваком видиш из лица, како је постао поносит и горд; охоло корача са поносито уздигнутим челом а брк му се смеши. Дуго нисам могао да решим ту загонетку, нисам могао да разјасним себи, шта значи та изневадна поноситост свију Новосађана спрема страних, људи, шта се то наједанпут догодило.

Састанем се с мојим неким пријатељем и запитам га, да ми растумачи ту промену код иначе мирних и добрих Новосађана, а он ми поносито одговори:
 „Еј мој брајко, види се да си одсутан био ових

8 дана! А зар ти немаш очију и не видиш каква је промена у Новом Саду за то време настала? Зар ти не видиш, да је Нови Сад сада изравнан са Пештом, Бечем, Паризом и Њу-Јорком?!

Ја сам махао главом, да не примећујем и не видим, а мој пријатељ у праведном гњеву настави:

„Та зар не видиш кроз те твоје наочаре *нову калдрму од квадера* на пијаци, зар не видиш, ил' си под старост обневидео, да имамо прелазе од гранита камена код Дицгена, Коде, седрије“ —

„Продужи, продужи!“ повичем ја радосно моме пријатељу, „да ли и у јовановском и ајмашком крају, да ли и у Пејићевом сокаку, па ваљда и у гладном шору, па „код штуке“ — та ту нигде нема кад је блато и лапавица прелаза, него људи ни на божић не могу из куће да изиђу —“

„Шта ти опет нада на памет! Шта ће паорима гранитски квадер? То је само за господу на пијаци, а паори и њихова деца нека се даве у благу кад иду сокаком и у школу“.

„Та добро, добро, ал на пијаци је и до сад била добра калдрма, а ако се прелази не буду од блата чистили, неће ни квадер помоћи. . .“

Мој пријатељ ме даље ни слушао није, него поноситим кораком и у тврдоме уверењу, да је преко ноћи постао Бечлија и Паризлија оде даље преко пијаце, прелазивши, дегод је дшао до новог квадерског прелаза, на другу страну пијаце, чудећи се како (на овој суши од 36 гради топлоте) нигде ципела укаљао није. Благословен квадер!

Но преко ових квадерских прелаза и ја ћу да пређем — на другу ствар.

Даклем у Новом Саду је држана конференција за избор, где је било поглавито разговора о „проширеној аутономији“; пошто је за време конференције *моја* лична аутономија сужена, а не проширена била, то писам могао доћи на конференцију, али читам, да је први предмет на *новосадској* конференцији била *сентомашка* ствар, где се т. ј. г. г. учитељи одричу оне дерне окружнице и тако излази, да је ту окружницу писао *један човек*, а потписао из скромности *све* учитеље сентомашке. О томе *једном* учитељу знамо поуздано, да има и да сеје лепо и разно *семене*, које доноси собом лепа цвета и благородна плода, али нисмо знали, да међу разним семењем уме да сеје и *семе раздора*, које заиста неће донети ни лепа цвета ни племенита плода! А желити је и то, да му се овај каламак не прими у „Геданци“ српске народне странке. Ваља радити сложено и договорно, а ако ћемо сваки на своју страну вући онда ћемо растргнути кола нашег просветног и политичног живота, те ће шарате остати на сред пута, левче ће одаламити нас саме по глави, путо ће лупати о лотру, а *руда ће ударати у брег*. Аб.

Трипут бог помаже.

Кад је ове године и по *трећи* пут пао лед, да потуче њиве и винограде, рећи ће један економ, коме је све потучено, познату српску пословицу: „*Трипут бог помаже!*“ Аб.

Тако треба невернику.

(По немачком)

У пролеће кад су била
Сва дрвета још у цвету
Завол'о је Срета Кату,
Заволела Ката Срету.

У баштици мирисавој,
На травици оној бајној
Сневали су они сневе
О љубави о бескрајној.

Проводећи слатке часе,
Проводећи слатке дане
Седали су понајрађе
Испод крушке расцветане.

Ту се Срета клео Кати:
„Довек ћеш ми бити мила!“
Те је клетве крушка чула,
Сведоком је она била.

* * *

Лето прође, јесен дође.
У недељу после подне
Лег'о ј' Срета да продрема
Испод крушке пуноплодне.

Што је срце то неверно
Оставило своју Катку, —
Што је клетву погазило,
Погазило реч задату.

Што на дому преварена
Једна мома сузе лије, —
Одметнику, невернику,
Ни бриге му за то није.

Крушка, што је сведок била
Они речи, они празни,
На Срету се сада мршти
И хтела би да га казни.

У помоћ јој ветар дође
И заљуља њено грање;
Је-л то ветар, ил је можда
Девојкино уздисање?

Ветар дуну, с гране паде
Једна крушка од по киле
— Те расцопи оне усне
Што су Катку превариле.

Буцов и кесега.

(Из мог Ђаковања.)

(Свршетак.)

Овог дана као и сваког другог сунце се било родило и нашло запад свој. Дошла је ноћ. Могао би и ја да метнем неколико редова песничких тачака па онда свако нека замишља како зна и како ја односно песник нисмо умели да замислимо каква је била ова љубавна и пунозначајна ноћ. Али ова ноћ!? она је била — као и обично тавна. Месец је и сада стајао на оном истом месту на ком се и сваке ноћи у исто време налази, а ситне звезде, оне су стајале где је која хтела и места добила. Сјајни зраци бледа месеца начинили су од ове ноћи дан, да су се око једанаест часова исте ноћи могла видети два човека, који су замишљено стојали близу једних вратница. Ко су ти људи? шта их је довело овамо? ко зна какве су им црни смери и намере? или да нису путници који склоништа траже? одговор је — нису ни једно ни друго, то смо били ја и мој буцов, истина и ми не стајасмо без цели и намере, аљине нису биле црне и опаке, на против оне су имале да буду најбоље и најлепше, јер ја сам се и он договарали како ћемо да удесимо наш, односно њен и његов „рендец-воуц“

Мој се јунак држао оне познате песме:

„Чуј дико шта велим
Тебе љубит' ја желим,
Чекај ме на пољу
Ако ти је на вољу,
Ја ћу доћи
Око пола ноћи

Код тебе!

И доиста, он је, она је, они су, а и ја уз њих чекасмо поноћ.

Али ја сам и заборавио да вам кажем шта смо наумили чиници. Сигурно вам је позната песма:

„Милкна кућа на крају
Крај њене куће пси лају“

Тако је нешто било и овде. Истина керова се нисмо имали бојати (јер су имали само једну пудлицу), али кућа је била на крају а око куће опет зид а тај зид опет је био препрека, коју је мој одважни јуноша имао или да пређе или да одклони. Требало му је прећи преко зида, али зид беше висок, требало се на њега попети, није се могло, нужне бећу лествице, није их било и сад се је морало пронаћи средство да се та препрека, односно зид, уклони, требало је им додати лествице, или да је мој јунак имао којом срећом од оних „јерихонски труба“ у које кад су синови Израјилја дували зидови се по такту сами рушили, али тог свег не беше, но — љубав је досетљива она се свему довије.

„Знаш шта брате! ти си доста висок па стани уз зид а ја ћу се попети на твоја рамена и препреке је нестало. Оћеш ли ми то учинити?“ говорио је он молећи.

„Ни већој се власти нисам противио а камо ли овој, но само како ћеш на ону страну?“ питао сам ја.

„Ни брига те“ рече он весело „ја ћу на другу страну скочити.“

„А натраг како ћеш?“

„Има ваљда у њезина оца каквих лествица, а и она ће ми врата отворити“ говорио је он гурајући ме уз зид. Ја се примакнем зиду, и док си три избројао он већ стајаше на зиду.

„Ти ме чекај ту“ шапну ми он са зида, окрете се и одједаред — бућ! зачу се такав неки глас, а одмах за тим „Помагај брате! удави се!“

Нисам знао шта да радим, преко зида нисам могао а нисам знао ни шта се опет догодило, мислио сам о свачему, а он непрестано виче „помагај“ с' тога се одважим и прићем прозору од собе у којој је г. Авакумовић спавао.

Куц! куц!

— „Ко је?“

— „Ја сам.“

— „Ко сте ви?“

— „Ја ваш комшија.“

— „Шта, желите?“

— „Отворте прозор па ћу вам све казати.“

— „Дођите у јутру, лако ноћ!“

— „За име бога отворте, помоћ!“

— „Ја нисам лекар.“

— „Али отворте.“

— „Но шта вам је? Недате мирним грађанима ни ноћу мира“ говорио је г. Авакумовић отварајући прозор.

— „Али овде је нужна прека помоћ, мој друг оће да се удави.“

— „Где?“

— „У вашој авлији.“

— „У мојој авлији! јесте ви при себи.“

— „Мислим да јесам. Ево чујте“ и сад се опет зачу „Помагај брате.“ — „Јесте ли сада уверени?“

Он ми није одговорио, брзо затвори прозор у место њега отвори врата и обојица се упутимо месту страданија; а кад тамо а мој буцов праћака се по — кречани.

Сав до грла био је у кречу, срећа што се још уватио за неку даску, јер је могао још горе проћи јер кречана у коју је мој буцов — гоњен завидљивом судбином — са зида скочио, беше доста дубока, да и ако је био буцов ипак из ње неби испливао.

Пре свега се г. Авакумовић и ја пожуримо да га из креча извадимо и од истог у колико се дало очистимо, а за овим дође питање од стране г. Авакумовића од куд буцов у његовој кречани.

Сад смо обојица баш као рибе ћутали.

Г. Авакумовић као да се је брзо јаду досетио увати мога буцова једном руком за бели анцуг а другом му показа отворене вратнице, а у место дуга говора он му само рече „Мој синко још си млад те запамти ово: „Ко у школи љубав води, тај решетом воду вади,“ за тим се окрену мени и рече „Збогом“ и оде у своју собу.

Па и на мене је сад ред да и ја то исто учиним, т. ј. да свршим и да вам речем збогом, јер сад сте чули скоро све што сам и сам знао, а ништа се више важнога није ни догодило пошто се буцов наскоро из нашег стана одселио а госпођица кесега у другу собу из авлије преместила, и дакле „збогом.“

Костић.

! Радосна вест!

Ко каже да у нашој држави нема напретка и да се никакве спасоносне реформе не увађају — тај се вара, тај нема право. Ево новине доносе важну и радосну вест, која ће усерећити све народе у овој држави.

Вест је та ово:

„Поштанске шлајфне за тискарије биће од сада друкчије него што су ове досадање: До сада је била на њима *жуга* марка, а од сада ће бити *љубицаста*, и досадање су шлајфне имале марку на *левој* страни, а ове нове ће носити марку на *десној*.“

Благо нама са ове благословене и спасоносне реформе!

Само нам се не вели, да ли ће и од сада пошта наша носити писма из Беча за Нови Сад преко Инсбрука, Клагенфурга, Лајбаха и Оршаве; да ли ће и од сада новине из Новог Сада стизати у Перлез шести дан и да ли ће се и од сада секирати публика, што предаје пакете, враћањем тих пакета по седамнајет пута пошиљачу, да друкчије увије и запечати!?

Аб.

Српске песме.

Што се најрадије певају.

II.

Тијо ноћи моје сунце спава! (пева муж кад дође око 2 сата ноћу кући, па да му се слачајша супруга не пробуди).

Домаћине, донес дер нам вина (а ни оно није била вода, што су дотле пили).

Спавала, дремала... (српска књижевност и сомборска полиција).

Куд погледим свуд је тама (по новосадским улицама).

Шта се оно Травник замаглио? (Ова се песма певала лане, кад је била окупација).

Ево деснице, верно пружене! (да идемо заједно на чашу пива).

Устај, устај Србине! (ево је већ подне, а ти никако да се испаваш после ноћашњег лумповања).

Шет'о сам се горе, доле (кад сам био 8 дана у аришту).

Ала су ме наши оковали (вели мађарека слободна штампа).

Прођи, дико, и нашим сокавом (певају ајмашани и јовановчани ономе што пали већере).

Зелен добош добује (продаје се нечија кућа на лицитацији).

Аб.

Абуказемов календар.

Август.

21. „Народни гласник“ вели: „Абуказем дува у затвору“. Не *дувал*, „Гласниче“, него *илујем* на — твога дописника, који се моме затвору, у који су ме Мађари бацили, радује!

22. Кад је премудри Соломун још онда рекао. „Све је *сујета*,“ шта би тек данас казао!?

23. Из паланачког среза чујемо неку тужну *Јеремијаду*.

24. Небесни солгабилов ваља ће утешити паланачко српство!

25. Због грдне забуне у Вршцу добива „Вршачка кула“ име „*Вавилонска кула*.“

26. Др. Милосављевић „брије браду, вара децу младу“.

27. Она четир попа, што су дала децу у оvd. мађарску гимназију, добивају од арцибискупа калочког *зелен појас*.

28. Други опет тврде, да су се они већ одавно мађарским појасом *опасали*, те је дакле сваки од њих већ *опасан*.

29. *Усекновање*. Бирачи жабаљског среза добро су *усекнули* ону седморицу!

30. Један математичар рачуна шта вреде оних седам бугера, што су тели при дотичном избору да сметају:

31. „Бугер — вели исти математичар — вреди 4 крајцаре, седам бугера чине 28 крајцара, дакле сви оних седам бугера *вреду свега 28 крајцара*.

(Како ће мо их прежалити, што нису у нашем колу.)

К о к и ц е.

Вршчани веле: кад можемо бити без законите општине, можемо бити и без законитог заступника. Тако треба тумачити избор доктора Ђоке.

Суботичани веле: ово није *Политичан сабор*, зато ћемо да изаберемо *неполитичног* позланика. Изабраше и остадоше живи.

Шајкаши веле: Ето вам сад смо опрали образ Лепо и красно! Само оставите парче тога сапуна за друге изборе, кад се буду опет прљале руке (петицама).

Паланчани рекоше: Ово је најбоља прилика да видимо можели се без солгабирове живити. То рекоше и учинише своје.

Даљци се сетише како је Ђурђевић (на загребачком сабору) српском свештенику опонирао, па зажелише се да виде како ће тај јунак тек изгледати кад се са Анђелићем у коштац ухвати.

Сентандрејци се сетише старе своје химне: „Ми же Сентандрејци први овог света!“ — Зато обавише избор пре времена.

А брудер Јаша, гледајући сузним оком кроз плот, вели: „Само акција рађа реакцију.“ Зато ако вам је немила реакција а ви гледајте да не буде на сабору никакве акције.

Ђира. Како се теби боги ти допада тај „Стармали“.

Спира. Ја налазим, да је пун мана и погрешака.

Ђира. А како то?

Спира. Та да, пун је мана и погрешака људских, које се труди да исправља корећи их. **Аб.**

Шаљива ботаника

или

ВЕСЕЛА НАУКА О БИЉУ.

Увод.

Оне животиње, које не могу да се мичу, зову се *биљке*, а наука о њима зове се *ботаника*, из које се најлакше може пасти на ригорозуму.

Биљку можеш најлакше по томе познати, што *расте*; премда то и код деце опажамо.

Због тога су биљке, као и наше социјалисте, *организиране*.

Ми разликујемо *природне* и *вештачке* биљке. Вештачке су биљке оно моловано цвеће, што нам краде време, кад га гледимо по галеријама, старим дворцима и по бирџузима, и оно прављено цвеће, што га наше даме међу на шешир и од којег се праве мртвачки венци.

У осталом ботаника је врло одомаћена наука, јер су све биљке подељене у *фамилије*.

1. Анатомија биља.

Код биљке је првобитан елеменат — *ћелија*. Она је састављена из самих *ћелија* и хвалимо бога, што нема у свакој таквој ћелији по један калуђер.

Више таквих ћелија сачињавају *судове*, којих има врло много, а најрипознатији су *судови* за вино и пиво.

За тим је главно код биља *корен*. Латински се корен зове *радик*, (*Radix*) а то је за то, што је доктор *Радик* код нас највише корена садио и о томе

код нас писло. Иначе је „извлачење корена“ за наше гимназисте један од најтежих послова (са горепоменим *судовима* много лакше манипулирају). То „извлачење корена“ ђаци обично после заборава, осим који од њих постане зубни лекар или баштован.

После корена најважнији је део биљке — *лист*. Листова има малих, великих, добрих, рђавих, дневних, „Недељних“, стручних и шаљивих. Ови последњи зову се у Новом Саду „Стармали“, а у Шиду „Шаљиви астроном“.

„Листак“ се зове онај део листа, који доноси рђаве романе и старе анекдоте за добре новце, тако исто и десет пута погреване чланке као „Водопад на реци Ориноку“, „Сент-Гален“ и друге по нас Србе занимљиве ствари.

На врху листа обично стоји уводни чланак, у којем су обично највећма сметене мисли, накићене бомбастичним фразама, којима се иде на то, да се јавно мњење забуни и смета. У политичном прегледу обично су лажне вести са савестном тачношћу изложене, а у неполитичном делу се истините вести са несавестном нетачношћу приповедају. Ако је оно што лист приповеда скоро све сама измишљотина, онда се зове тај лист *попилаћен*, ако се вести донесу рано, пре него што су се догодиле, онда је лист *полузваничан*, а ако доцкан, онда је лист — *званичан*.

Главну храну своју добива лист од *огласа*, под којима се разуме у чивутским новинама она кужна и заразљива материја, што је у нашем времену смештена.

Онај део листа, који доноси вести са берзе, у стању је код разних читалаца разне осећаје да произведе.

Свака биљка има осим тога своје *стабло* које се друкчије зове и *племе*, а највећма је раширено племе израјлево.

Осим тога има на биљци *круна* и *чашмица*. Ове две ствари — *круна* и *чашмица* — многу су забуну и несрећу у свету изазвале.

Даље има биљка *прашине кончиће*. У рукама наших картаџијница конци су већином *прашине*, јер „штрикерај“ се ретко узима у руку, те га за фуруном прашина затрпа.

После тога морамо као саставни део биљке споменути још и *тушак*, који се иначе зове у ботаници „штемпл“. Овај део биљке најрадије имају господи адвокати, и обично га *више цене* него што дојиста *вреди*. Поштански „штемпл“ обично је нечитак, те кад га видиш на писму, а ти не знаш је ли писан ћирилицом, латиницом, глаголицом или египатским хијероглифима.

Из цвета изиђе *плод*, на пример јабуке, кајсије и брескве, које су деци особито омилиле.

II. Живот биља.

Биљка је најсретније створење, јер она може од луфта да живи, не троши на стан и одело; а може да живи дуже него човек, као она праствара дрва на Сенегалу, којих има 6000 година старих.

Као што се човеку могу да познаду године по борама на челу и на лицу, тако се и код дрвета

може да позна старост по годишњим прстеновима; али те прстенове не носи дрво као ми на рукама, или као дивљаци на носу, или као наше госпе у ушима, него су ти прстенови унутри сакривени, те се дрво најпре мора да даде претестерити, ако хоће да зна колко је старо.

(Вашарски израђено по Мирису — само кад није по Смраду — од **Аб.**)

Тако њему треба.

Мој пријатељ Гавра живи и данас у варошици С. Ово што ћу вам приповедати цела је истина, ако мени не верујете, а ви се обратите на њега самог. Он ће се истина мало љутити, што му то спомињете, али ће се одмах за тим насмешити и све вам приповедати као што је било.

Он је остао млад удовац и све је меркао прилику да се ожени. Али ја ништа о томе нисам знао. Он је мени чешће долазио, бавио се код мене у гостима по недељу дана, разговарали смо о свачему, само никад о његовој женидби, него увек о другим стварима: како је Андрашија дао оставку, како је мала лутрија велико зло, како ће се зидати карловачка митрополија, како виловачки насип ништа не ваља, како лепо изгледају она два стара раста на мошоринском брегу, и како се садашње готове ципеле часом подеру. Но о женидбеној намери мога пријатеља Гавре нисам ја ништа знао.

Међутим дознам ја од једне госпоје, која је прави „корешпонденцбиро“ варошки, да се мој Гавра жени, и то одавде из наше вароши, да он и не долази амо да види мене како сам леп, него он кад сам ја у послу иде без мога знања госпођици Љубици Билићевој и већ јој је исповедио своју намеру да је проси.

Кад сам то дознао науимм таки да се осветим Гаври, што је тако неискрен спрема мене, као свога старога пријатеља.

Једнога дана дође мени Гавра опет у госте. Био ми је нешто и сувише нацифран, те сам тим лакше веровао да је моја известитељка правс имала.

Но пре, него што би Гавра отишао својој љубавници и будућој заручници узмем га ја на страну и приповедим му ово:

„Драги Гавро! Ти си мој давнашњи пријатељ и брат; за то ћу да ти поверим неку моју намеру, која је још за који дан тајна, а после ће већ бити јавна пред светом. Ја сам науmio да се оженим и већ сам нашао лепо прилику и ствар је већ свршена. Не би било лепо од мене као од твога искренога пријатеља, да од тебе то тајим, то би било небратски.“

„А ко ти је заручница?“ запита ме Гавра љубопитљиво.

„Љубица Билићева!“ одговорим „ствар је већ свршена; њени ми веле, да је имала до душе још једнога младожењу, али ја им се боље свидим а и девојци се боље допадам, те ће за мене поћи. За две недеље ће бити сватови.“

Гавра је побледео као крпа, кад је чуо, да његова Љубица, у коју је као маче заљубљен био, полази за мене. Није ни отишао к њојзи, него као опарен седе исти дан на лађу и оде кући.

Тек што је стигао кући напише Љубици писмо пуно пребацивања, што је овамо њему љубав обећала, а овамо за другога полази, те с тога и он враћа јој реч натраг, нека је слободна и сретно јој било.

Сирота Љубица наша се у чуду, кад је писмо добила и покаже га својим родитељима. Отац њезин одговори Гаври истина учтиво, али ипак мало срдито и најпосле му искаже, да он о удаји његове кћери за другога не зна ништа, само му је познато да осим њега (Гавре) нико у кућу не долази.

Гавра чим је добио писмо долетети одмах к мени у варош.

Сад се тек ствар рашчисти пред његовим очима. Ја му испричам, да сам се шалио с тога, да се осветим њему што је спрема мене био тако неискрен.

Гавра и Љубица су данас леп пар људи, а ја сам им био у сватови крцкало. **Аб.**

Преклек.

Био човек и жена. Човек је био као и други човек, а жена је била — као што се то више пута дешава у свету — штоно веле: аспида василијска. Кукаван муж сав се већ усуквао од њезина чуда и покора као да има суву болест.

Досети се он да томе злу помогне, те да жену украти и начини мир у кући, како ће и он сиромало оживети и опоравити се. Знао је он да му жена често дозива циганку врачару да јој врача и пророкује, те потајно оде он тој врачари и рече јој: „Ево ти дукат, па да ми урадиш овако као што ћу ти казати. Кад те моја жена буде опет звала да јој врачаш, а ти јој реци: да јој је суђено, да онај исти дан умре, кад и муж јој, т. ј. ја.“

Циганка прими дукат и обећа да ће тако учинити. Сутра дан опет жена зове циганку. Ова разметне карте и рећи ће машући главом и онако циганским гласом: „Стоји ти у картама, да ћеш умрети онај исти дан, кад и твој човек умре!“

Кад је то жена чула, а она ти од стика стаде чувати и неговати, стаде пазити њега као очи у глави, да се не наједи, да добро једе и пије, и од тога дана није било боље жене на свету, а ни сретнијега човека.

Чуо ди приповедају: **Аб.**

Уштипци.

§. Ћира Бабин се заклиње, да приликом овог избора посланика у шајкашком батаљону, није добио никаквих новаца на кортешке цели.

= Даклем сад ћемо имати на сабору и једног велбапа. Велбап се српски каже *наредник*, па ваљда је и он као такови *наредио* бирачима, да га морају бирати.

www.unilib.rs □ Чујемо да се паланачки бирачи овако моле:
„И остави нам *солги* нацја.“ А сабор ће ваљда бити
„солготерицјелив“ место „долготерицјелив“ (јер је
Долга пао).

? Кад се сентомашки учитељи јавно одричу оне
„ојружнице“ на коју их је неко без њихова знања
потписао, онда и „Стармали“ узима реч натраг и не
зове оно више „ојружницом“ него „окужницом“.

† „Стармали“ се дао у бригу, што толики
народњаци продиру при изборима, те ће на сабору
мало бити његових људи, који ће му „штофа“ давати.

△ Једног Израјилћана (сирјеч Чивутина) затво-
рише ономад због фалзификовања векеле. Полазећи у
затвор рећи ће сам себи: „Пропаст твоја од тебе
Израјилу!“ **Аб.**

Нека добро пазе!

Притајала се жена, сви су мислили да је заиста
умрла, а она беше само обамрла. Све се спреми за
укоп. То је било у старо време, кад су сандуци били
без заклопца. Како су је носили на гробље ишло се
крај неког шипрага једна грана огребе случајно жену
по лицу, и она се на то пробуди и дође к себи, те
је однесу натраг кући.

После пуних десет година дана умре та жена
одиста. Кад су опет пролазили поред оног шипрага,
а муж ће на оне људе, што су носили, *да пазе да
не заине грана* (бојао се е ће се опет жена про-
будити).

П а б и р ц и.

ВЕШТА КУВАРИЦА. — Први дан после вен-
чања пита мужић своју драгу женицу, да ли она
зна кувати и готовити јела. „Како неби знала!“ од-
говори млада женица. Сутра дан дође муж кући а
жена га опазе, па да се покаже вредна повиче ку-
варици (гласно како ће и муж чути): „Ержа, доне-
си ми овамо сапуна, да оперем салату!“

ХИНЕСКО ПОЗОРИШТЕ. — У Пекингу је
ново позориште тако високо да се с горње галерије
не може да разликује, да ли је комад, што се даје,
у прози или у стиховима.

ФЕЊЕР. — Господар Божа дође једноме ли-
мару на наручи фењер. „А кол'ко велики фењер же-
лите?“ запита мајстор. „За осам персона“ одговори
господар Божа.

МНОГО ЈЕ. — Један *мршави* кројач који је
увек био при доброме ћефу, разболе се, а добра га
воља ни у болести није оставила. Лекар нареди да
му се метне слачица. Болесник се при свом болу
насмеје и рече лекару: То је много „сенџа“ (сла-
чице) за ово мало меса!“

„Стармали“ излази 10., 20 и последњег дана у сва-
ком месецу.

Годишња цена 4 ф. погодишња 2 ф. на 3 месеца 1 фор.
За Србију, Црну Гору, Босну и Херцеговину на целу го-
дину 50 гр., на по године 25 гр. на 3 месеца 13 гр. чар.

Зашто је зима ?

Кад је зимус била једанпут цича зима, рећи ће
један брат; „Мора бити да су они који су ишли на
„нордпол“ оставили врата отворена, кад је то тако
сад хладно!“

ПРЕТПЛАТНИ ПОЗИВ

НА

А Л - К О Р А Н

Што је еванђеље за хришћански свијет, то је Ал-Ко-
ран за мухамедански. Ал-Коранска начела нагло су се рас-
прострла по три дијела свијета и обухватила више од једне
четвртине цијелога рода човјечанскога. Она се и данашњи
шире у средњој Африци. У Индији, у Китају и на Малај-
ским острвима.

Ал-Коран је већ одавно преведен готово на све европске
језике, изузев српски.

Французи, Италијанци и Нијемци, ма да неимају својих
санародника који исповиједају Муслманство и ма да њихови
животни интереси нијесу ти есно скопчани с њим, ипак на-
ђоше за вриједно превести Ал-Коран и познати се његовим
начелима и духом.

А Срби, који су пет стотина година у непосредном до-
диру са Муслманством; Срби, који неби требало да на Ал-
Коран гледају као на туђу књигу, него на против као на
своју, јер у Босни, Ерцеговини, Старој Србији и Зети имају
најмање једну трећину своје браће која исповедају ислам;
Срби, најпослије, који кроз сву овоју браћу, морају остати у
додиру са Муслманством, неимају Ал-Коран преведен на
свој језик!

То је погрешка!

Српска матица у Новоме Саду оназила је ту праз-
нину у српској књижевности и, прије неколико година, рас-
писала је награду за превод Ал-Корана.

Ја сам, назад пет година, превео Ал-Коран по трећем
француском издању од Казимијерског.

О преводу имам рећи само ово: Тудио сам се што
сам боље могао и умно, да буде што вјернији извору из кој
је потекао. А погрешке, које су се јамачно морале подкрати
при превађању нека изволе исправити она господа између
муслманских Срба који познају арапски језик.

Ја бих желио да се Ал-Коран печата у овој години,
но моју жељу нећу моћи остварити ако се не скупи претплат-
ника барем толико, колико је потребно да се покрију трош-
кови за печатање.

Тога ради обраћам се браћи муслманске вјере, Срп-
ским, Хрватским и у опште свим југословенским, патриотима
и уредништвима са молбом, да изволе потрудити се око скуп-
љања претплатака.

Ал-Коран ће имати око тридесет печатаних табака
на великој осмини и стајаће у претплати 4 динара за Срби-
ју, 2 форинта за Аустрију и Црну Гору, а 20 гроша за Бо-
сну, Херцеговину и Турску.

Скупљачи, осим моје топле захвалности, имају за своју
замуку десету књигу или десети део новца.

Рок претплати траје до конца мјесеца Септембра, а
књига ће изићи и разасла ти се претплатницима до конца
ове године.

Молим да се претплата шаље у плаћеном писму на
Књижу Велмира Валожича у Београду која
јамчи за послани јој новац. **МИХАИЛО ЉУБИВАТИЋ.**

Писма и све што се тиче уредништва, нека се шаље на
адресу Др. Илије Огњановића у Новом Саду, а коме је наруч-
нице Дру Јовану Јовановићу Змају у Београду. Претплату пак
и огласе, ваља слати на штамарију А. Пајевића у Нови Сад
Цена је огласима 5 новч. од једне врсте.

САД БАШ ИЗАЋЕ ИЗ ШТАМПЕ

„ОРАО“

ВЕЛИКИ ИЛУСТРОВАНИ КАЛЕНДАР ЗА ГОД. 1880.

Овај највећи, најбољи, најлепши и по томе и најјефтинији српски календар распрострајен је за ово пет година дана у 70,000 комада у свима крајевима где год има Срба.

КАЛЕНДАРСКИ ДЕО „Орла“ уредио је проф. А. Сандић. Овај део доноси знамените године српске и опште, годишња времена, помрачења сунца и месеца, црквено рачунање времена, пасхалију, небесне знакове, сунце и планете, планету владара, земље и владаре. У сваком поједином новим и лепим значајма уређеном месецу има стари и нови, турско-арапски и јеврејски календар, мене месеца, гатање о времену, предзнаци од године, радње месечне на дому и у пољу, народне и земаљске светковине и занимљиве белешке. „Орао“ доноси уз то у овоме своме шестом лету за год. 1880 и најодабранији забавни и поучни садржај уређен уметнички израђеним сликама.

ЗАБАВНО-ПОУЧНИ САДРЖАЈ

„Орла“ за год. 1880 грана се на ове одељке:

1. НАРОДНИ ДОБРОТВОРИ: Илија Миросављевић-Коларац. 2. ПРИПОВЕТКЕ ИЗ СРПСКОГА ЖИВОТА: 1. Поћерка. Прича из Шумадије од М. Ђ. Милићевића. 2. Мој кума-Паја. Слике из српскога живота од С. В. Поповића. 3. ДОМАЋИ ЖИВОТ: 1. Стубови напредне куће I. од Смотри. 2. О нашим становима II. од дра. Л. Станојевића. 4. СВЕТКОВИНЕ: Педесетогодишњица епископа Арсенија Стојковића. 5. СПОМЕНИ: Ђури Јакшићу и Стевану М. Љубиши књижевницима и сарадницима „Орла“. 6. ИСТОРИЈА НАШИХ ДАНА: 1. Чивути сви и свуда од Н. М. 2. Бугарска и нови јој кнез Асен I. 7. НАРОДНА ЧИТУЉА: 1. Генерал Петар Бига од Х. 2. Мато Мрша, учитељ морепловства од Томе Крстова Поповића. 8. ЗЕМЉОПИС: Из наших крајева, опис Сарајева, Мостара, Бањалуке, Травника, Зворника, Плевна. 9. КЊИЖЕВНИЦИ И УМЕТНИЦИ: 1. Богобој Атанацковић списатељ српски од С. В. II. 2. Лаза Телечки народни глумац од А. Хаџића. 10. НАРОДОПИСНЕ СЛИКЕ: Цртице о животу женскиња у Црној Гори. од А. II—вића. 11. НАРОДНА ПРИВРЕДА: 1. Нешто о рационалном пчеларству од проф. Ј. Живановића. 2. Како се гаји свилена буба од А. Хенгела. 12. НАРОДНО ЗДРАВЉЕ: 1. Прођите се белила и руменила од др. М. Јовановића Батуца. 2. О алкохолизму од др. Ђ. Нагошевића. 13. ПЕСМЕ: Несретник, песма Змај-Јована Јовановића. 14. СА УГАРСКОГ САБОРА: Животопис и рад Срба посланика: Милоша Димитријевића, др. М. Полита, др. Н. Максимовића, Михајла Сабобљевића и А. Хаџића. 15. НАПОМЕНЕ И ПРЕДЛОЗИ: 1. Оснујмо друштво „св. Саве“. 2. 16. ВАШАРИ И ОГЛАСИ.

ИЛУСТРАЦИЈЕ

за „Орла“ израђене су у првим уметничким заводима у Бечу, Липиској и т. д.

„Орао“ за год 1880 доноси ових 29 слика наите:

I. НАСЛОВНУ СЛИКУ: Срби посланици на угарском сабору, група из ликова: Милоша Димитријевића, др. М. Полита, др. Н. Максимовића, М. Сабовљевића и А. Хаџића. ЛИКОВЕ: 1. Илије Колараца, 2. Арсенија Стојковића. 3. Ђуре Јакшића, 4. Стевана Љубише, 5. Петра Биге, 6. Мате Мрше, 7. кнеза Асена I. 8. Лазе Телечкога. 9. Богобоја Атанацковића. III. СЛИКЕ ИЗ НАРОДНОГ ЖИВОТА: 1. Херцеговци се враћају на своја згаришта, од Јарослава Чермака. 2. Дobar шићар босанскога усташа од проф. Ф. Жвјержине. 3. Црногорка на путу са Цетиња у Котор. 4. Црногорка као мати на дому своме. 5. Црногорско девојче. 6. Црногорски дечак. 7. Црногорац у заседи од проф. Ф. Жвјержине. 8. Покајнице-тужбалице у Црној Гори. 9. Несретник. IV. СЛИКЕ ИЗ НАШИХ КРАЈЕВА: Слике из Сарајева: 1. Српска православна црква. 2. Чаршија, 3. Градић, 4. Парна купка, 5. Конак земаљске владе у Сарајеву. 6. Мостар. 7. Бањалука. 8. Травник, 9. Зворник, 10. Плевље.

„Орао“ за г. 1880 штампан је на врло финој белој артији а **СТОЈИ САМО 50 НОВЧ. ЗА СРБИЈУ I ДИНАР.** Наруџбине из Србије прима главни комисионар књижара В. Валожина у Београду, која и робе 20—30% према наруџбини даје, наруџбине из осталих крајева упућују се на потписану штампарију. Растуривачима према количини наруџбине дајемо књижарски радат, а који поруче за готов новац и на више, тима дајемо још већи радат.

ШТАМПАРИЈА А. ПАЈЕВИЋА У Н. САДУ излавалац „Орла“ и „Царића“.